

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА СУДДІВ У ЮНАЦЬКОМУ БОКСІ

Богдан Готь, Оксана Вацеба

Львівський державний університет фізичної культури

Актуальність. Сучасний спорт характеризується збільшенням рівня важливості ролі суддівства, особливо в тих видах спорту, в яких відсутні об'єктивні критерії оцінювання діяльності спортсменів [1]. Діяльність спортивного судді є складним процесом, а підвищення належного рівня психічної підготовленості забезпечить ефективне проведення змагань та організацію суддівської діяльності [2].

Спортивний суддя разом із спортсменами та тренерами є найбільш важливими суб'єктами змагального процесу [3]. При цьому діяльність спортсмена або тренера давно і всебічно досліджується вченими різних спеціальностей, у тому числі психологами та педагогами. Отож особливості суддівської діяльності, а саме її психологічні аспекти, практично залишаються поза увагою наукових досліджень [3].

Мета дослідження – визначити й проаналізувати психологічні чинники суддівської підготовки в боксі (на прикладі юнацьких змагань).

Завдання – визначити роль та значення спортивного судді в спорті; проаналізувати психологічні аспекти суддівської підготовки в юнацькому боксі; встановити взаємозв'язки між властивостями особистості судді та суддівською діяльністю.

Методи та організація дослідження. Для вирішення поставлених завдань було використано такі методи: аналіз та узагальнення літературних джерел, метод опитування та анкетування, педагогічне спостереження, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Індивідуальність суддів з боксу дуже неординарна і має низку особливостей. А саме фахівці цього профілю відрізняються високим проявом вольових якостей – цілеспрямованістю, сміливістю і рішучістю; інтелекту, загальною та спеціальною обізнаністю, концентрацією уваги; швидкістю темпу реакції. Виявлені особливості вираженості та варіативності прояву особистісних властивостей суддів залежно від рівня їх професійної кваліфікації.

Певний вплив на ставлення до суддівської діяльності надає професійна кваліфікація. Судді з високим рівнем професійної кваліфікації відрізняються більш високим рівнем розвитку вольових якостей – сміливості і рішучості, ініціативності та самостійності, витримці і самовладанням, інтелекту, рівня поінформованості, уміння узагальнювати, уміння встановлювати логічні зв'язки між поняттями, уміння знаходити логічні закономірності.

Ставлення до професійної діяльності є більш інтегрованою в суддів з високим рівнем професійної кваліфікації. Ознаками успішної суддівської діяльності в юнацькому боксі є відсутність результативних помилок, об'єктивність, впевненість, принциповість, послідовність, авторитетність і своєчасність дій. Толерантність не є ознакою успішності суддівської діяльності, оскільки вона кореляційно не пов'язана з іншими показниками успішності.

Висновки. Отже, успішність професійної діяльності суддів з юнацького боксу визначається насамперед ставленням до неї. Загальна успішність кореляційно пов'язана із задоволеністю. Компоненти відносин пов'язані з ознаками успішності: задоволеність з упевненістю, активність з послідовністю. Ставлення суддів до професійної діяльності в деякій мірі визначається психічними властивостями. Потреба в її здійсненні залежить від предметної емоційності суддів.

Список літератури

1. Березин Ф. Б. Психологическая и психофизиологическая адаптация человека / Березин Ф. Б. – Львів : Наука, 1988. – 270 с.

2. Вихров К. Л. О психологической подготовке судей / Вихров К. Л., Лоос В. Г. – Москва : Спорткомитет СССР, 1977. – 63 с.
3. Вяткин Б. А. Роль темперамента в спортивной деятельности / Вяткин Б. А. – Москва : ФиС, 1978. – 136 с.